

14.5.2024

Valtiovarainministeriölle
viite: VN/1169/2024, VM008:00/2024

LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI KOSKIEN FINANS- SIALAN ASIAKASBONUSTEN VEROTUSKÄYTÄNTEIDEN UUDISTAMISTA

Esitysluonnoksessa ehdotetaan tuloverolakiin lisättäväksi säännökset luottojen, talletusten ja sijoitusten perusteella kertyvien asiakasetujen verotuksesta. Asiakasbonus, -hyvitys, -alennus tai muu vastaava asiakkuuteen perustuva rahanarvoinen etu olisi esitysluonnoksen mukaan luonnollisen henkilön veronalaista pääomatuloa, jos etu kertyisi tai sen määrä muodostuisi yksityistalouden luottojen, talletusten, sijoitusten, sijoitusvakuutusten, vakuutusmuotoisten sijoitustuotteiden tai kapitalisaatiosopimusten määrän tai arvon perusteella.

Jos etu kuitenkin käytettäisiin tai se kohdistuisi näihin samoihin eriin liittyviin palveluihin, palvelumaksuihin tai luoton korkoihin, ei etu olisi veronalaista tuloa, kunhan sitä ei maksettaisi rahana tai siihen verrattavalla tavalla eikä asiakas voisi vaikuttaa edun käyttökohteeseen. Lakia olisi tarkoitus soveltaa ensimmäistä kertaa vuodelta 2025 toimitettavassa verotuksessa.

Ehdotettu säädösmuutos vaikuttaa vastaavan melko hyvin ja tarkkarajaisesti säädösehdoituksen taustalla olevaan tahtoon poistaa erityisesti OP-ryhmän nykyisestä verotuskohtelusta saama kilpailuetu. Sääntelyehdotuksen kohteena olevat asiakasedut on nykyisessä verotus- ja oikeuskäytännössä katsottu tietyin edellytyksin verovapaiksi asiakasalennuksiksi. Kilpailu- ja kuluttajavirasto on Valtiovarainministeriölle vuonna 2021 tekemässään aloitteessa katsonut nykykäytännössä ongelmalliseksi erityisesti sen, että kertyneitä bonuksia voi ilman veroseuraamuksia käyttää myös muihin palvelumaksuihin ja palveluihin kuin mistä bonukset ovat kertyneet. Esitysluonnoksessa ehdotettu sääntelytapa ei poistaisi kaikkien asiakasbonusten verottomuutta vaan muuttaisi veronalaisiksi vain sellaiset bonukset, joiden voidaan jossain määrin katsoa rinnastuvan pääoman tai sijoitusten tuottoon, sillä kertyvien etujen perusteena on asiointivolyymi erilaisten sijoitusta, talletusten ja luottojen osalta. Ehdotetun sääntelymuutoksen vaikutuksia verotuottoihin on vaikea ennakoida, mutta ennen kaikkea sääntelyllä voi olla positiivisia vaikutuksia finanssialan kilpailutilanteeseen.

Vaikka esitysluonnoksessa on pyritty määritelmien tarkkarajaisuuteen ja koko sääntelyn ymmärrettävyyteen rajaamalla se koskemaan vain hyvin rajattua asiakasbonusten ryhmää, jättää esitysluonnos auki tiettyjä kysymyksiä, joita jatkovalmistelussa on syytä täsmentää.

Ehdotettavan tuloverolain 53 c §:n 2 momentin 1 kohdan mukaan etu olisi verovapaata tuloa siltä osin, kun etu käytetään tai se kohdistuu 1 momentissa mainittuihin eriin liittyviin palveluihin, palvelumaksuihin tai luoton korkoihin. Esitysluonnoksen säännöskohtaisista perusteluista saa käsityksen, että etuja voisi 1 momentissa mainittujen erien sisällä käyttää myös muihin eriin liittyviin palveluihin, kuin juuri siihen, mistä etu on kertynyt. Ilmeisesti esimerkiksi pankkitalletusten perusteella kertyviä bonuksia voisi käyttää luottoihin liittyvien palvelumaksujen kattamiseen. Jotta asiasta ei jäisi epäselvyyttä, olisi perusteluissa hyvä vielä yksiselitteisemmin käsitellä asiaa ja havainnollistaa asiaa vaikkapa esimerkin muodossa.

Ehdotetun TVL 53 c §:n säädöskohtaisissa perusteluissa sivun 15 toiseksi viimeisessä kappaleessa todetaan, että pykälän 1 momentissa tarkoitettujen erien määrän tai arvon perusteella voitaisiin antaa verovapaasti myös esimerkiksi alempia pankkipalvelumaksuja, luoton nostopalkkioita, sijoitusten merkintäpalkkioita tai henkilökohtaista pankki- ja sijoitusneuvontaa. Myös velan korko voisi riippua 1 momentissa mainituista eristä ja niiden määrästä.

Vaikuttaa siis siltä, että tyypilliset pankkiasiakkuuden volyyymiin ja keskittämiseen liittyvät alennusedut olisivat jatkossakin verovapaita. Esitysluonnos jättää kuitenkin jossain määrin epäselväksi tilanteen sellaisten asiakasetujen osalta, jotka eivät ole suoraanaisesti alennuksia tai hyvityksiä vaan asiakkuustasoon liittyviä muita etuja, kuten luottokorttiin liitetty matkavakuutus, tuoteturva tai maksuton käynti loungeissa. Luottokorttien osalta esimerkiksi todetaan, että jos luottokortin sisältämät edut määräytyisivät säännöksessä tarkoitettujen erien perusteella, kyse olisi veronalaisesta edusta. Perustelut jättävät epäselväksi sen, onko etua aina veronalaista, jos asiakkuustaso määräytyy esimerkiksi talletusten, sijoitusten sekä lainojen määrän perusteella ja tietyn asiointitason saavuttanut saa automaattisesti vaikkapa loungekäyntiin tai muihin etuihin oikeutettavan luottokortin. Kuitenkin kalliimmankin luottokortin palvelumaksun kattamiseen voitaisiin jatkossakin käyttää asiakashyvityksiä verotta. Koska tällaisten asiakasetujen ei voida olettaa kerryttävän merkittäviä verotuottoja suhteessa veronalaisuuteen liittyvään hallinnolliseen taakkaan, ei näitä etuja ole Veronmaksajain Keskusliiton näemyksen mukaan tarkoituksenmukaista säätää verollisiksi. Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että esityksen jatkovalmistelussa tarkennetaan säädöstekstiä tai sen perusteluita niin, etteivät muutkaan tavanomaiset asiakkuustasoedut kuin alennusedut ole veronalaisia etuja.

Säädöskohtaisissa perusteluissa tehty erottelu luottokortilla velaksi tehtyjen ostojen perusteella kertyviin etuihin ja luottokorttivelan perusteella kertyviin etuihin voi myös osoittautua haastavaksi ja jää lisäksi osittain merkitykseltään epäselväksi. Veronmaksajain Keskusliitto esittää, että säädöskohtaisia perusteluita vielä tarkennetaan ja havainnollistetaan tältä osin esimerkein.

Muilta osin Veronmaksajain Keskusliitolla ei ole huomautettavaa esitysluonnoksesta.

Teemu Lehtinen
toimitusjohtaja

Kati Malinen
lakiasiaintohtaja